



ДЕТСКА ГРАДИНА „БУРАТИНО“ с. СТАМБОЛОВО, ул.„ШЕСТНАДЕСЕТА“ №8
e-mail: info-301618@edu.mon.bg , GSM 0887762591

Утвърдил:

Директор:

/Пенка Белоева/

СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА ДЕТСКА ГРАДИНА „БУРАТИНО“ 2025-2030г.

Стратегията е одобрена от Обществения съвет на ДГ „Буратино“ и е приета с Решение № 2 на Протокол № 8/ 12.09. 2025 г. от заседание на Педагогическия съвет.

Съдържание

I. Общи положения

1. Въведение
2. Нормативна база
3. История и развитие

II. Анализ и оценка на факторите на вътрешната среда

1. Деца
2. Кадрови ресурси
3. Образователен процес
4. Здравеопазване
5. Материална база и техническа осигуреност
6. Финансиране

III. Анализ и оценка на факторите на външната среда

1. Партньорства и взаимодействия на детската градина със семейството и останалите представители на социалната среда
2. Маркетингова политика на детската градина

IV. Стратегия за развитие на детската градина

1. Мисия на детската градина
2. Визия на детската градина
3. Ценности на институцията
4. Цели на Стратегията
5. Принципи
6. Стратегически приоритети

V. Дейности на детската градина за реализиране на стратегията

VI . Индикатори за изпълнение на поставените цели за постигане на желаната визия и изпълнението на мисията на детската градина

VII Ресурси за осъществяване на стратегията

VIII. Мониторинг

IX. Очаквани резултати в изпълнение на поставените цели за постигане на желаната визия и изпълнението на мисията на детската градина

I. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

1. Въведение

Стратегия 2025.-2030г. на Детска градина „Буратино”, с. Стамболово е система от педагогически идеи, начините за реализирането им и очакваните резултати, определящи актуалните цели и перспективи в развитието на детската градина за посочения период. *Тя се основава на принципите на ЗПУО в съответствие с изискванията на чл. 263, ал. 4 и ал. 5 от ЗПУО; държавните образователни стандарти; приоритети на МОН; Европейска рамка за ранно детско развитие и е съобразена със спецификата на образователната институция.*

Опира се на миналия положителен опит и начертава ориентировъчна основа за развитие на детската институция, като търси ресурс и потенциал за осъществяването им, очертава силни и слаби страни на дейността и установява принципите и възможностите за успешна реализация.

Стратегията ще даде възможност да се утвърдят условия за реализиране на система от управленски, административни и педагогически дейности, залегнали в нея и съобразени с традициите, социално-икономическите условия и съвременните образователни идеи, да се утвърди авторитета на детската градина като институция, отговаряща на потребностите на обществото и европейските образователни изисквания.

Стратегия за развитие на Детска градина „Буратино”, с. Стамболово е съвкупност от взаимосвързани мисия, визия, принципи, дейности и цели, определящи нейната структура и съдържание.

2. Нормативна база за създаване на Стратегията:

Образователната политика на Детска градина „Буратино”, с. Стамболово е част от актуалната държавна образователна политика, отнасяща се до предучилищното образование. Дейностите в институцията са съобразени с действащите нормативни документи, стратегии, национални и оперативни програми:

1. *Закон за предучилищното и училищното образование.в сила от 01.08.2016 г., посл. изм. и доп. ДВ, бр. 11 от 02.02.2023 г.*
2. *Закон за закрила на детето*
3. *Закон за здравето*
4. *Закон за защита от дискриминация*
5. *Етичен кодекс на работещите с деца*
6. *Конвенция на ООН за правата на детето*
7. *Кодекс на труда*
8. *Наредба № 5/03.06.2016 за предучилищното образование (посл. изм и доп. ДВ, бр. 12 от 11.02.2022 г.);*
9. *Наредба № 8/11.08.2016 г. за информацията и документите за системата на предучилищното и училищно образование (посл. изм. ДВ, бр. 65 от 12.08.2022 г., в сила от началото на учебната 2022/2023 г.);*
10. *Наредба №4/20.04.2017 г. за нормиране и заплащане на труда в институциите в системата на предучилищното и училищното образование;*
11. *Наредба за финансирането на институциите в системата на предучилищното и училищното образование (изм. и доп. ДВ. бр.7 от 25.01.2022 г.);*
12. *Наредба № 13/21.09.2016 г. за гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование в системата на предучилищното и училищно образование;*
13. *Наредба за приобщаващото образование;*
14. *Наредба № 15/22. 07. 2019 г. за статута и професионалното развитие на учителите, директорите и другите педагогически специалисти;*
15. *Наредба за институциите в системата на предучилищното и училищното образование;*
16. *Наредба № 24/10.09.2020 г. за физическата среда и информационното и библиотечното осигуряване на детските градини, училищата и центрове за подкрепа за личностно развитие, изд. от министъра на образованието и науката и министъра на здравеопазването (обн., ДВ, бр. 84 от 29.09.2020 г.);*
17. *Национална програма за закрила на детето (2019 г.);*
18. *Национална стратегия за детето (2018-2030 г.);*
19. *Национална програма за развитие „България 2030“ (РМС № 33/20.01.2020 г.);*
20. *Национална стратегия за демографско развитие на населението в Република България (2012-2030);*
21. *Стратегия на Европейски съюз за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж „Европа“ 2030 г.;*
22. *Стратегия за възпитателната работа в образователните институции /2019 -2030 г./*
23. *Стратегическа рамка за развитие на образованието, обучението и ученето в Република България (2021 - 2030);*

24. *Европейска референтна рамка за ключовите компетентности за учене през целия живот;*
25. *Оперативни и национални програми.*

3. История и развитие

Детска градина “Буратино“, с. Стамболово отваря врати за работа с деца на 12.12.1963 г. с 2 групи и яслена група..

В следствие на демографския срив на населението и раждаемостта от 1997г.детската градина работи с 1 разновъзрастова група. В нея се обучават от 2 до 7г. деца в една смесена група, съставена от обособени подгрупи по възрастов признак.

Сградният фонд се състои от една основна сграда, проектирана и реализирана за нуждите на детска градина. Тя е съобразена с всички санитарно-хигиенни изисквания за правилно отглеждане и възпитание на деца, за провеждане на качествен и пълноценен педагогически процес. Детската градина разполага с една занималня, едно спално помещение, столова, кухненски блок, складово помещение, санитарен възел, учителска стая, стая на домакин-касиер, съблекалня за децата, просторен коридор.

Всички помещения в детската градина са в добро състояние - естетически и функционално подредени, осигуряващи емоционален комфорт на децата и персонала.

Детската градина се отоплява с климатици, и камини на твърдо гориво.

Дворът е обширен и добре поддържан. Уреди, съоръжения за игра, пясъчник, плочки и ограда се нуждаят от осъвременяване.

Организацията на образователната среда отговаря на изискванията на основните педагогически подходи - ситуационен, игров и действено-практически.

Условията за възпитание и образование са много добри, жизнената среда на децата отговаря на изискванията за безопасност, естетика и комфорт. Интериорът и подредбата са съобразени с възрастовите и индивидуални потребности на децата. За подготвителната подгрупа за училище са създадени оптимални условия за учебна дейност и целенасочена подготовка за училище.

Учебно-възпитателния процес се основава на единството на общия и индивидуален характер на обучението.

Детската градина е с изградена символика - лого и химн.

II. Анализ и оценка на факторите на вътрешната среда

Деца - Детска градина „Буратино“ с. Стамболово е институция, в която се отглеждат, възпитават, социализират и обучават деца от 3 до 7 години в съответствие с държавния образователен стандарт за предучилищно образование. В детската градина се приемат деца по желание на

родителите, като не се допуска подбор по пол, етническа, религиозна и социална принадлежност, или по друг дискриминиращ признак. Зачитат се Конвенцията за правата на детето, Законът за закрила на детето и Конституцията на Република България. Поради липса на яслена група и при наличие на свободни места се приемат и деца, навършили две години. Приемът е целогодишен при наличие на свободни места.

<i>Силни страни</i>	<i>Затрудняващи моменти</i>
• Децата са физически и психически здрави и правилно развити. • Всички деца подлежащи на задължителна предучилищно образование имащи ги в селото са обхванати в ДГ. • Има приемственост между детска градина-начално училище. . • Сътрудничество и взаимопомощ с обществени и културни институции и родителите на групата. • Детското заведение е носител на грамоти за участие в конкурси и творчески изяви на неговите възпитаници. ▪ В детската градина са осигурени условия, гарантиращи физическо и психическо здраве и развитие на децата. ▪ Осигурени са условия за здравословно хранене. ▪ Децата са билингви и овладяват във висока степен българския език ▪ Диагностицира се изоставането или избързването в развитието и се създават адекватни условия за индивидуално прогресивно развитие. ▪ Има родителски актив.	• Не е осигурено здравно обслужване и здравна профилактика. • Нарастване броя на децата с неадаптирано и социално неприемливо поведение. • Неблагоприятни социални фактори- нарастваща агресивност сред децата, много семейства са засегнати от финансовата криза и безработица и са с децата си в чужбина, тъй като тук не могат да се реализират на пазара на труда. ▪ В семействата се говори на майчин език.

Вътрешен потенциал:

1. Разчитане на творческия заряд, креативност, изобретателност, любознателност и висока сензитивност на децата.
2. Стимулиране познавателната активност на всяко дете и позитивното общуване между децата.
3. Стимулиране на емоционалната активност на децата за сметка на напрежението, тревожността, агресивните и негативните прояви.
4. Добра диагностична работа по отношение на изоставането или избързването в развитието и създаване на адекватни условия за индивидуално развитие и диференцирани грижи.
5. Овладяване принципите и методите на позитивното възпитание чрез самоподготовка, вътрешна и външна квалификация

2. Кадрови ресурси

Брой на педагогическия персонал – 2 бр. пътуващи учители.

Персоналът на детската градина се състои от двама педагози с висше образование : Бакалавър-2 Професионално квалификационна структура: 1 учител : 1 старши учител с IV ПКС Помощният персонал се състои от: един домакин-помощник възпитател и готвач.	
Силни страни	Затрудняващи моменти
▪ Наличие на квалифициран педагогически екип с опит. ▪ Възможност за материално стимулиране на учителите, чрез еднократно заплащане за постигнати резултатите от труда на педагогическите специалисти на база оценка на качеството от работата. ▪ Утвърдена екипност ▪ Създадени условия за лична изява и професионална удовлетвореност. ▪ Участие в курсове за поддържаща квалификация ▪ Приет и действащ Етичен кодекс на работещите в ДГ.	▪ Прекалена административна натовареност на директора. ▪ Формално общуване с родителите от страна на помощник-възпитател. ▪ Голяма площ за почистване и дезинфекция ▪ Недостатъчни средства за допълнително материално стимулиране на персонала.
3. Възпитателно-образователен процес Осигурена Програмна документация и помагала. Възпитателно - образователната работа се осъществява съобразно избраната от учителите програмна система и Програмата за подготвителна група. Планирането е гъвкаво и мобилно, съобразено с ДООИ, с възрастовите особености на децата, индивидуалното им развитие и потребности. В процеса на възпитателно-образователната работа се прилагат иновативни методи и подходи, които осигуряват емоционален и социален комфорт на децата. Използва се ИКТ в обучението на децата. На учителите се дава възможност за свободна творческа изява, за високо качество на педагогическа дейност, както и за професионална информация за промените и новостите в сферата на предучилищното образование. Използваме в пряката си работа разнообразни стратегии за обучение, които стимулират личностното развитие на децата и подготовката им за училище.	
Силни страни	Затрудняващи моменти
▪ Образователният процес се основава на ситуационния педагогически подход. ▪ Създадена е оптимална образователна среда, осигуряваща активно участие на децата в различните дейности и способстващи за пълноценна реализация на детските възможности. ▪ Предучилищното образование се осъществява чрез игра, съобразено с възрастовите особености на децата. ▪ Създадени са условия за „равен старт“ на всички деца. ▪ Създадени са условия за придобиване на съвкупност от компетентности – знания,	▪ Дефицит във физическото развитие на децата. ▪ Недостатъчно включване на родителите във възпитателния процес. ▪ Организирайки целодневна организация детската градина все повече изпълнява компенсаторни функции по отношение отглеждането и възпитанието на децата.

умения и отношения, необходими за успешното преминаване на детето към училищното образование ▪ Подобряване качеството на обучение чрез използване на ИКТ обучението, с което се осигурява емоционален комфорт за позитивна мотивация, активизира и стимулира креативното мислене и въображение на детето. ▪ Популяризиране, изява и презентиране на творчеството на децата –портфолиа, изложби, концерти и др. ▪ Приобщаване на децата към националните ценности и традиции. ▪ Гъвкав дневен режим, осигуряващ равностойност на трите основни дейности: игра–обучение–труд. ▪ Гъвкава дневна организация, осигуряваща здравословна и благоприятна среда за пребиваване на децата в детската градина. ▪ Утвърждаване на личностно ориентиран и позитивен подход на възпитание. ▪ Запазени и развити традиции по възпитаване в национални и общочовешки ценности, добър социокултурен опит - ежегодни празници, участия в публични изяви, открити практики пред родители.	
Вътрешен потенциал: ▪ Овладеяване принципите и методите на позитивното възпитание чрез самоподготовка, вътрешна и външна квалификация. ▪ Повишаване на квалификацията (посещаване на курсове, тренинги, обучение или самообучение). ▪ Компетентен и критичен подбор на програми и помагала. ▪ Разработване на годишни разпределения. 4. Здравеопазване в Детска градина „Буратино“ Като се взимат в предвид специфичните особености при формиране на детската физика и психика, всички служители се отнасят с голяма отговорност към организирането, провеждането и контрола за опазване здравето на децата от предучилищна възраст. Създават се условия, съобразени с най-новите хигиенни изисквания, които спомагат за свеждане до минимум инфекции и простудни заболявания. Здравеопазването се развива в три посоки:	

<i>деца</i>	<i>персонал</i>	<i>родители</i>
1. Стриктно спазване на изискванията към медицинските документи при постъпване в детското заведение. 2. Всекидневен сутрешен филтър. 3. Осъществяване на задачите по закаляването – Използване на всички възможности за подобряване всекидневното меню на децата в качествено и количествено отношение. 4. Стриктно спазване изискванията на медицинските органи при епидемия и карантина. 5. Осигуряване на индивидуален контрол върху деца с особени здравни проблеми – хроничност, диспансеризация и други	1. Спазване на медицинските изисквания към здравните документи на новопостъпилите служители и актуализиране редовно същите на работещите. 2. Контрол на дейностите на учители и помощно-обслужващ персонал в решаване на здравни проблеми на децата. 3. Грижа за здравословното състояние на служителите с цел добрата им работоспособност и опазване здравето на децата. 4. Контрол на доставените продукти и приготвената храна със системата за управление на безопасността на храните или системата за Анализ на опасностите и критични контролни точки – HACCP. 5. Системен и строг контрол върху хигиената в детското заведение с приоритет на групата и кухнята.	1. Съвети и изисквания, относно здравословното състояние на децата, личната им хигиена и психически комфорт. 2. Информация за менюто на децата, изнесено на определено за целта място. 3. Осигуряване на образователна информация по актуални здравни проблеми: дигитални, табла, постери и др.

4. Учебно-техническа и материална база

През изминалия период учебно-техническата и материалната база на детската градина са обновени и обогатени.

<i>Силни страни:</i>	<i>Затрудняващи моменти:</i>
Учебна база : ▪ 1 занималня - с 1 санитарен възел – с рвс дограма. . ▪ Наличност на учебно – технически	▪ Липса на помещения за провеждане на допълнителни дейности – ателиета, школи по интереси. ▪ Липса на физкултурен салон.

средства, подпомагащи педагогическия процес: интернет; интерактивна дъска, лаптоп, озвучителна техника, принтери. ▪ Обогатен библиотечен фонд – периодичен печат, художествена и на-учна литература, утвърдени помагала и др. ▪ Закрита тераса, оборудвана с маси за провеждане обучение на открито. ▪ Дворно пространство □ Материална база: ▪ Врати PVC дограма . ▪ Закупени са: ▪ ел.готварска печка ▪ секции, легла, шкаф, бюра, скринове ▪ Постелочен инвентар за групата и коридора ▪ Дюшечета за леглата на децата ▪ Облицован е кухненски плот	▪ Морално остарели уреди на двора. ▪ Недостатъчно костюми и аксесоари за провеждане на тържества. ▪ Височината на помещенията – спалня и занималня -затрудняват отоплението в тях ▪ Необходим ремонт на пясъчника в двора, както и покривало. ▪ Недостатъчно уреди за игла на двора.
---	--

Вътрешен потенциал:

- Кандидатстване по национални и европейски програми и проекти за благоустройство на сградата и двора на ДГ.
- Търсене на възможности за включване на спонсори в различните дейности.
- Мотивиране на родителите на децата чрез собствен труд и принос към обновяване на МТБ.
- Ангажирано участие в живота на детската градина на всички членове на екипа.
- Утвърдени традиции и ритуали на детската градина с обществена значимост и популярност.

5. Финансиране

ДГ „Буратино” е на делегиран бюджет от 2018г., сформирани от основни и допълнителни компоненти на база брой деца по НЕИСПУО, което дава възможност за прозрачно и ефективно финансово управление

Средствата се определят на база ЕРС за едно дете.

Предоставят се целеви средства държавни дейности за:

- закупуване учебни помагала за децата от подготвителните групи
- подпомагане храненето на децата в подготвителните групи
- подпомагане на физическото възпитание и спорт на децата
- компенсиране на разходите за транспорт на педагогическия персонал

Заплатите на учителите са обвързани с Наредба № 4 от 2017 г за нормиране и заплащане на труда, както и с Наредба № 15 от 22.07.2019г за статута и професионалното развитие на учителите, директорите и другите педагогически специалисти.

- Съществуват други алтернативи, допускани от Закона за предучилищно и училищно образование. Финансиране от проекти, програми, дарения и спонсорства.

В детското заведение има разработени и утвърдени: Вътрешни правила за организация на работната заплата, правила за СФУК.

Силни страни	Затрудняващи моменти:
▪ Делегираният бюджет е управляван	▪ Липса на средства за реконструкция на двора.

от директор и счетоводител по приоритети, след съгласуване с Общото събрание и Обществения съвет.	▪ Недостатъчно активизиране на родителите за участие в благоустройството и обогатяването на материалната база. ▪ Липса на охрана и видеонаблюдение на детската градина. ▪ Недостатъчни средства в бюджета на ДГ; ▪ Затруднения при осигуряването на средства за ДТВ на персонала и спазването на КТД.
---	--

Вътрешен потенциал:

- Мотивиране и стимулиране на родителите към спомоществователство.
- Кандидатстване по различни проекти и програми за финансиране.

III. Анализ и оценка на факторите на външната – макро среда

1. Партньорства и взаимодействия на детската градина със семейството и останалите представители на социалната среда

Сътрудничеството със семейството като един работещ екип е в основата на иновационните търсения на Детска градина „Буратино“, за споделяне отговорността при обучението и възпитанието на децата. Традициите ни в работата със семейството са за изграждане на позитивна среда, ориентирана към потребностите на детето.

Това партньорство ще продължи и в бъдеще, с разнообразни форми на взаимодействие в отворена образователна среда.

Семейна общност и родителите на децата.

В комуникативния опит на детето от предучилищна възраст се включва умението му за установяване на взаимодействия и взаимоотношения с връстници и възрастни в детското заведение, в семейството и навън от тях. В това отношение възможностите за по-глобална социална среда се свързват с развитието на умения за емоционална и поведенческа отзивчивост при общуване с непознати, за умения за преодоляване на различните по характер бариери на общуване. От всичко това следва, че ще се осигурява право на участие на семейството като равностоен партньор в реализирането на единен възпитателен процес чрез активни, синхронизирани взаимодействия между родители и образователна институция. Активното и ефективно сътрудничество на детската градина и социалната среда води до повишаване на социализиращия ефект от нейната дейност в социалната общност като цяло; ще превърне детската градина в дом на радостта, където децата идват с удоволствие.

Общински структури и културни институции.

Сложната обществено-икономическа ситуация в страната, която в голяма степен влияе на системи с непроеизводствени функции, каквито са и детските заведения, засилва още повече необходимостта те да се отварят непрекъснато към външни връзки и взаимодействия с:

- Медицински организации:

Взаимодействие при карантини, епидемии и други масови здравни проблеми;

Детски празници със здравна насоченост;

Съвместна работа с РЗ И за предоставяне на материали за възпитаване на здравна култура у деца и родители.

- Културни институции:

Съвместна работа с читалище, Кметство с. Стамболово, Клуб на пенсионера

▪ <u>Обществен съвет</u> ▪ <u>Връзки с неправителствени организации.</u>	
Силни страни:	Затрудняващи моменти:
▪ Включване на родителите в прекия образователно-възпитателен процес. ▪ Системна връзка с родителите с цел преодоляване на всяка тревожност у тях относно престоя на децата им в ДГ, отчитане на очакванията им ▪ Наличие на активен сайт на детската градина с различни рубрики с актуална информация за дейността на градината. ▪ Обогаляване на отношения на сътрудничество, взаимопомощ и информираност на родителите чрез нетрадиционна форма - „Училище за родители” ▪ Участие на родители в срещи ▪ Създадени са ползотворни връзки с обществени организации и институции: читалище, Кметство с. Стамболово, Клуб на пенсионера.	▪ Недостатъчно е включването на родителите в образователни програми на детската градина. ▪ Липса на трайни контакти с фирми и спомоществователи. ▪ Недостатъчно прилагане на разнообразни инициативи за повишаване активността на родителите. ▪ Да има повече мероприятия за включването на родителите във ВОП на детското заведение. ▪ Да са по-добре информирани родителите за дигиталната работа и онлайн обучението, когато
▪ Установени са традиции в приемствеността с училища. ▪ Създадени са ползотворни връзки с обществени организации и институции: читалище, Кметство с. Стамболово, Клуб на пенсионер. ▪ Създадени са трайни връзки за обмяна на опит с други детски градини.	това се налага. ▪ Недостатъчна мотивация за включване на родителите в пролетно почистване и облагородяване на двора.
Вътрешен потенциал: • На базата на досегашен опит може да се създаде нов тип отношения на сътрудничество със семейството чрез нетрадиционни форми: „Ден на отворени врати“, „Родител учител за един ден“, обособяване на библиотека за родителите, клуб на родителя, „Поща“, обучение на родители. • Създаване на система за външна изява на деца и учители. • Създаване система за обмен на информация със семейството. Специфични проблеми: • Увеличаващи се прояви на агресивни нагласи в предучилищна възраст. • Затруднена идентификация на нестандартните деца и липса на адекватна корекционна дейност. • Проблеми с родителите – неразбиране целите на детското заведение, разминаване на критериите за развитие на децата, свръхпретенции и др. • Липса на достатъчно средства за привеждане на материалната и дидактична база в съответствие със съвременните европейски стандарти и изисквания. 2. Маркетингова политика на детската градина Маркетинговата политика на ДГ „Буратино“ е ориентирана към разбиране на	

потребностите на хората, създаване и предоставяне на качествени образователни услуги в съответствие с държавните образователни стандарти, постигане на удовлетворение на децата и техните родители, т.е. „ЩАСТЛИВИ ДЕЦА – ДОВОЛНИ РОДИТЕЛИ“, постигнато с високо качество на педагогическото взаимодействие в детската градина, чрез прилагане на гъвкави модели за постигане на хуманност и хармоничност на педагогическото взаимодействие, съгласно Европейската рамка за качество на образованието от ранна детска възраст.

IV. СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА ДЕТСКАТА ГРАДИНА

1. МИСИЯ НА ДГ „Буратино“:

1. МИСИЯ

Повишаване на жизнените шансове на всяко дете за пълноценна социална реализация и развитие на способностите в процеса на възпитание и обучение чрез качествено образование като:

- подкрепя и вярва в потенциалните възможности на всяко дете;
 - създава благоприятна позитивна и разнообразна среда за неговото развитие;
 - запази и развие българската образователна традиция
 - съхрани културното многообразие и приобщава чрез българския език
 - мотивира учителите да реализират в най – висока степен уменията си;
 - стимулира и убеждава родителите и обществеността, че детската градина е значима и необходима среда за пълноценното развитие на детето от предучилищна възраст
- Опазване здравето на децата и служителите при наличие на извънредно положение при борба с вирусите.

Критерий за оценяване резултатите от постигането на мисията е конкретиката на нейните компоненти:

- **Нравствен потенциал**
- **Познавателен потенциал:**
- **Физически потенциал**
- **Комуникативен потенциал:**
- **Творчески потенциал:**

2. ВИЗИЯ НА ДГ „Буратино“:

1. Място, където детето се чувства щастливо, защитено, разбирано и подкрепяно.

2. Качествена и предпочитана среда за деца където се гарантира тяхното умствено, емоционално, социално, личностно и здравно – физическо развитие.
3. Център за родители, търсещи и намиращи подкрепа, съгласие, сътрудничество, педагогическа информация.
4. Професионална среда за утвърждаване на учителите, които да стимулират детето да взема самостоятелни решения, проявява индивидуалност и самостоятелност.

3. ЦЕННОСТИ НА ДГ „Буратино“:

1. Ценностно ориентирани модели на поведение в условията на развиваща образователна среда.
2. Мотивация на родителите за активно сътрудничество между семейството и детската градина.
3. Уважение към индивидуалните и културни различия.
4. Поставяне основите за учене през целия живот.
5. Екипност и споделени отговорности към очакваните резултати.

4. ЦЕЛИ НА СТРАТЕГИЯТА

4.1. Стратегически цели:

1. Повишаване качеството на предлаганото образование и осигуряване на подходяща подкрепяща образователна среда, адресирана към всяко дете, организирана с подкрепата на семействата на децата.
2. Автономия за определяне на иновативни образователни политики, устройството и дейността на детската градина.
3. Изграждане на иновативна образователна среда за достъп и равен шанс на всички деца – обхващане, включване и предотвратяване на отпадането на деца, записани за задължително предучилищно образование.

4.2. Оперативни цели:

1. Изграждане на мотивация и увереност в собствените възможности на детето и развитие на детския личностен потенциал.
2. Привличане на родителите за подпомагане на образователния процес чрез избор на форми за ефективно сътрудничество, в частност и в обучението в електронна среда.

3. Повишаване на квалификацията на педагогическите специалисти.
4. Обогаляване на МТБ.
5. Създаване на условия за популяризиране дейността на детската градина.

5. ПРИНЦИПИ НА СТРАТЕГИЯТА

- 5.1. Партньорство и съгласуваност- активно взаимодействие и синхронизиране на дейността за постигане целите, заложи в Стратегията;
- 5.2. Приемственост- последователност при прилагане на политиките;
- 5.3. Иновативност- прилагане на нови подходи, мерки и дейности;
- 5.4. Отчетност на постигнатите резултати;
- 5.5. Популяризиране на мерките и резултатите.

6. ПРИОРИТЕТНИ ОБЛАСТИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА СТРАТЕГИЧЕСКИТЕ И СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ В ДЕЙНОСТТА НА ДЕТСКАТА ГРАДИНА

6.1. Качество на образованието и мерки за неговото повишаване:

6.1.1. Планиране, организация и контрол на дейността на детската градина.

Детската градина работи непрекъснато по посока предоставяне на по-високо качество на предучилищното образование, при съобразеност със спецификата на средата и потребностите и интересите на децата, чрез:

1. Разработена Стратегия за развитие и Правилник за дейността, съобразени с изискванията на Закона за предучилищното и училищното образование и държавните образователни стандарти в областта на предучилищното образование.
2. Програмната система отговаряща на изискванията на чл. 29, ал. 3, ал.4 от Наредба № 5 от 2016 г. за предучилищното образование, а именно:
 - създава условия за придобиването на компетентностите по всяко от образователните направления по чл. 28, ал. 2 от Наредба № 5 от 2016 г. за предучилищното образование;
 - отчита спецификата на детската градина и на групите;
 - съответства на интересите, възможностите и възрастовите характеристики на децата.

Създават се условия за осигуряване на:

- добра организация на дейностите;
- своевременна и адекватна корекция и внасяне на подобрения при необходимост;

- Планирането е съществена част от работата на учителя както преди началото на учебната година, така и преди подготовката на всяка ситуация и трябва да води до очакваните резултати по ОН. Определянето на конкретни цели и на резултати, насочени към уменията ще подпомогне практическата насоченост на работата. Това изисква подбор на адекватни методи и форми, както и на диагностични средства не само отчитащи постигнатия напредък и придобитите компетентности, но и подкрепящи анализа и предлагащи стъпки за подобрене.
- Екипната работа не се изчерпва само с етапа на планиране и провеждане на ситуацията. Важно е да се обменя информация за резултатите на децата с внимание върху „системните пропуски”, което ще подпомогне учителя в осъществяването на обучението и допринесе за успеха и мотивацията на децата.

Качеството на организацията на дейностите, включва:

- качество на образователната среда с необходимите планове за ефективен образователен процес, взаимодействие с всички заинтересовани страни;
- създаване на позитивна и привлекателна образователна среда;
- кадрова осигуреност (професионална ангажираност и квалификация)
- сътрудничество и взаимодействие между участниците в образователния процес;
- обхват, включване и предотвратяване на отпадането от образователната система.
- качество на воденето и съхранението на документацията

Контрол на дейността на детската градина:

- От управленския стил на работа на директора на детската градина зависи

създаването на професионална общност, в която всички педагогически специалисти обединяват усилия за постигане на общи цели и мултиплициране на добри практики.

- Директорът е успешен лидер само когато работи със силен и ефективно работещ екип. Това налага реорганизиране на времето и задачите, стриктно разпределение на задълженията, по-широко делегиране на права и отговорности и подкрепа за кариерно развитие, така че всеки член в екипа да е мотивиран да допринася за решаване на групови задачи и надгражда компетентностите си.

- Креативността е тясно свързана и с промяна на средата в занималните. Тя може да стане чудесно място за учене, но седенето на столчета може да започне да изглежда малко скучно за някои деца. За да подкрепи усилията на колегите си учители, от съществено значение е директорът да им предостави възможност да променят пространството, да излязат от традицията, да организират ситуации в културни и научно-изследователски институции, тъй като обучението отвъд стените на детската градина помага на децата да получат по-цялостен опит чрез практики и наблюдения.

- В контролната си дейност директорът следва да е с подчертано внимание върху практическото измерение на знанията и способността за прилагане на наученото в нови и нестандартни ситуации, вместо да приоритизира документално- формалистичните изисквания. Наред с това е важно да отчита самооценката на учителя по отношение на прилагането на компетентностен подход в обучението и да не забравя, че от него се очаква преди всичко съдържателна подкрепа, ефективно събеседване и препоръки за подобряване на резултатите, защото неуспехите на колегата му са неуспехи на цялата институция

- В хода на проверката следва да се намери отговор кое дава по-вярна представа за работата на учителя – формалното планиране на хартия (често взето наготово) или способността за динамични промени, без да се губят от поглед финалните резултати; точно пренесената тема в дневника, или умението на учителя да адаптира обучението. Така учителите не биха се притеснявали да говорят за проблемите, които срещат в своята практика, биха приели с благодарност компетентната помощ на експерта и споделените от него добри практики на други колеги.

6.1.2.Осъществяване на привлекателен и мотивиращ процес на образование, възпитание и социализация:

Свободата на учителя се изразява в:

- редуването на формите на педагогическо взаимодействие и организиране деня на детето;
- организиране образователната среда в детските групи, съобразно възрастта на децата и спецификата на детската група;
- подбиране и прилагане на ефективни, иновативни методи и подходящи средства и материали (в т.ч. учебни помагала, познавателни книжки, учебни и дидактически материали и други източници на информация, включително създадени от самите тях);
- използване на ИКТ;
- изграждане на основни умения и компетентности в образованието.

Структурата на педагогическата ситуация е ясно формулирана, ориентирана към постигане на очакваните резултати и протича под формата на игра. Обемът на образователно съдържание е съобразен с възможностите на децата.

Постиженията на детето се проследяват в началото и в края на учебното време по образователни направления и се отразяват в детско портфолио, след което се информират родителите за индивидуалните постижения на детето, с цел осигуряване на разбиране и гарантиране на подкрепа.

- Установява се готовността на децата, които ще постъпят в първи клас следващата учебна година.

- Разширяват и се усъвършенстват отделни компетентности чрез допълнителните форми на педагогическо взаимодействие.
- Качество на педагогическото взаимодействие за подкрепа на личностно развитие на децата (развитие на умения за учене, за работа в екип, обща и допълнителна подкрепа);
- Осигуреност на учене чрез игра, съобразена с възрастовите особености и гарантираща цялостно развитие на детето;
- Участие в обучения на педагогическите специалисти по теми, свързани с повишаване на качеството в предучилищното образование;
- Актуализиране на професионалното портфолио на учителя и портфолиото на децата.

Планираните мерки за повишаване на качеството на предоставяното образование в детската градина са насочени към:

- осигуряването на възпитание, социализация, обучение и отглеждането на децата до постъпването им в първи клас;
- осигуреност на учене чрез игра, съобразена с възрастовите особености и гарантираща цялостно развитие на детето;
- опазване на физическото и психическото здраве на детето в основните и допълнителните форми на педагогическо взаимодействие;
- изградена система за проследяване на постиженията на децата и ефективната им подготовка за училище.

Очакваните резултати се постигат чрез:

- Осигурена среда за учене чрез игра, съобразена с възрастовите особености и гарантираща цялостно развитие на детето;
- Придобиване на знания, умения и отношения, необходими за успешното преминаване на децата към училищно образование;
- Изграждане на мотивация и увереност в собствените възможности на всяко дете;
- Разработване и прилагане на система за поощрения с морални и материални награди;
- Определяне на свои символи и ритуали, в съответствие с принципите на националната идентичност и култура.
- Участие в национални програми и общински проекти, подпомагащи дейността на детската градина.

- Участие в обучения на педагогическите специалисти по теми, свързани с повишаване на качеството в предучилищното образование.
- Прилагане иновативни методи и подходящи средства и материали (в т.ч. учебни помагала, познавателни книжки и дидактически материали);
- Осигуряване на по – голяма практическа приложимост на образователния процес и ориентирането му към конкретни резултати.

6.2. Патриотично възпитание, формиране на национално самосъзнание и общочовешки ценности на децата

6.2.1. Възпитание в патриотизъм и национално самосъзнание.

Начините и формите на осъществяване на патриотично възпитание, формиране на национално самосъзнание и общочовешки ценности на децата за различните възрастови групи се определят в програмната система на детската градина и се разпределят за групите равномерно през цялата учебна година.

Учителите насочват своите усилия към организиране на игрова дейност, която да стимулира детската любознателност, емоционалност, инициативност и творчество.

В детската градина патриотично възпитание, формиране на национално самосъзнание и общочовешки ценности на децата се осъществява:

Интегрирано в обучението по образователните направления:

- Чрез образователното направление по „БЕЛ” се гарантира запознаване с националните ценности и традиции с цел съхраняване и утвърждаване на националната идентичност като назовават пълното си собствено име и възрастта си, имената на членовете на семейството си, имената на възрастните в детската градина. Назовава държавата, града и улицата, на която живее и точния си адрес.
- Чрез образователното направление „Околен свят” се осигурява запознаване с националните ценности и традиции с цел съхраняване и утвърждаване на националната идентичност.
- Взаимодействие с възрастни и връстници, взаимопомощ в игрите, предполагащо позитивното настроение;
- Изразяване привързаност към членове на семейството, както отговорности на близките си към него и свои отговорности към тях;
- Проявяване толерантност към деца и възрастни с различия, създаване на приятелства като избягва конфликтите и при необходимост ги разрешава;
- Обясняване адекватни норми на поведение спрямо познати и непознати за него лица;
- Назоваване лични, официални и национални празници, местни обичаи и

традиции;

- Назоваване името на страната ни, разпознаване на националния флаг, националния химн;
- Разпознаване на битова и празнична среда, включване в подготовката на честването на националния празник, на значими официални празници, както и на местни празници на общността;
- Участие във фолклорни и официални празници;
- Свързване традиционни ритуали със съответните празници (Коледа, Великден и др.)

2.Интегрирано в допълнителни форми на педагогическовзаимодействие:

Допълнителните форми се организират в извън времето за провеждане на педагогическите ситуации като:

- игри, развлечения, празници и чествания на територията на детската градина;
- участия в прояви, изяви и мероприятия, организирани от други институции и провеждани в населеното място на детската градина;
- посещения на природни обекти, обществени и културни институции в населеното място на детската градина.

6.3.Осигуряване на условия за физическа активност и участие в спортни дейности

6.3.1. Създаване и поддържане на благоприятна среда за осигуряване на условия за физическа активност и участие в спортни дейности.

Целта в предучилищна възраст е:

- Добро здравословно състояние, физическо развитие и дееспособност, емоционална удовлетвореност от двигателната дейност, игрови и комуникативни умения в игровата двигателна дейност, изграждане на мотивация и увереност в собствените възможности.
- Разширяване на дейностите, свързани с повишаване на двигателната активност и здравословно хранене с активното участие на родителите.

Очакваните резултати са умения за комбиниране на приложните движения и елементи от спортно-подготвителни игри в разнообразни условия, познания за спортове, спортни съоръжения, пособия и екипировка, положително отношение към двигателната активност, здравословния начин на живот, съответстващи на възрастта на децата.

От значение за реализация на целите и очакваните резултати са потребностите на децата от успех и емоционалната удовлетвореност от постиженията. Те изискват организация на стимулираща образователна среда, изпълнение на двигателната дейност чрез

подражание, прояви на внимание, подкрепа и сътрудничество, ориентация към резултата чрез игрова мотивация, ясно изразено и видимо одобрение. Учителите насочват своите усилия към изграждане на среда за насърчаване на игровата дейност.

Допълнителна задължителна форма за стимулиране на двигателната активност с оздравителен ефект е утринната гимнастика

Допълнителни форми на педагогическо взаимодействие са подвижни и спортно-подготвителни игри, спортни празници, разходки, излети и екскурзии.

6.3.2.Обновяване и обогатяване на материалната база:

В детската градина липсва физкултурен салон. Изграждането на средата за насърчаване на игровата двигателна дейност като средство за стимулиране на двигателната активност се осъществява чрез закупуване спортни уреди и пособия като игри за хвърляне в цел, баскетболни кошове, въжета за скачане и др.

Познаването на закономерностите във физическото развитие в предучилищна възраст и тяхното ефективно използване заема приоритетно място в работата по физическа култура в детската градина. Тази възраст е сензитивна както за развитието на основните физически качества, така и за физическата дееспособност като цяло. През първите три-седем години от живота на човека се поставят основите на неговото здраве дълголетие и цялостната му двигателна подготовка. Затова изключително важно е правилното осъществяване на физическото развитие именно в тази възраст, което ще позволи на малкото дете да набере сили и да осъществи в бъдеще пълноценно цялостното си развитие. Пропуснатите възможности в предучилищна възраст трудно могат да се компенсират в следващите периоди от развитието на подрастващите. Игрите са формата, която удовлетворява естествения стремеж към двигателна дейност и имат съществено значение за развитието на децата. Затова целта е да се подобряват условията и възможностите на детската градина. Определянето на дейностите на открито мотивират детската активност и са подчинени на целта за осигуряване на щастливо детство на всяко дете и увереност в собствените му възможности.

6.4. Гражданско, здравно, екологично, интеркултурно образование

6.4.1. Формиране на гражданско съзнание и граждански добродетели:

Целта в детска градина „Буратино” при формирането на гражданско съзнание и граждански добродетели е децата да:

- описват и обясняват различните роли в семейството и правата и отговорностите, свързани с тях;
- да имат положително отношение към сътрудничество с другите всъвместни дейности;
- да изразяват подходящо чувствата си, да заявяват своите нужди и желания, да споделят проблеми и да търсят помощ;

- да имат позитивно отношение към празниците в семейството като средство за съхраняване на духовната връзка между поколенията;
- да се ориентират в символиката и ритуалността на най-популярните български празници
- да правят самооценка на поведението си и да разбират последиците от нарушаването на правилата ;
- системно взаимодействие с родителите за формиране на ценности у децата;
- реализиране на инициативи за съхраняване и утвърждаване на националната си идентичност;
- изграждане у децата на стремеж за проява на взаимно уважение, разбирателство и сътрудничество
- възпитание в доброта ;
- да обясняват своите постъпки, като ги свързва с правила и ценности.

6.4.2. Формиране на екологична култура, екологично съзнание и екологично поведение

Целта в детска градина „Буратино” при формирането на екологична култура, екологично съзнание и екологично поведение е децата да:

- да описват значението на водата, почвата и въздуха за живота на хората, животните и растенията;
- имат представа за естествените източници на енергия;
- описват познати климатични промени;
- имат представа за многообразието от растителни и животински видове;
- назовават основни жизнени фактори за човека, животните и растенията;
- познават правила за опазване на околната среда;
- описват въздействието на някои човешки дейности върху природата;
- умеят да поддържат чистота в близката среда и изграждане на навици за разделно събиране на отпадъци.

6.4.3. Здравно образование и навици за здравословен начин на живот

Целта в детска градина „Буратино” при формирането на здравно образование и навици за здравословен начин на живот е:

- осъзнават собствената си ценност и уникалност и тази на другите хора;
- умеят да откриват и описват разлики и прилики с другите хора;

- назовават основни части на човешкото тяло;
- показват положително отношение към развиване на двигателни качества, сила и издръжливост
- познава и назовава предмети и вещества, забранени за деца;
- назовават нещата (предмети, дейности, поведения), които са опасни в обкръжаващата среда;
- имат положително отношение към собственото си тяло;
- имат представа за своя пол;
- имат елементарни представи за разликата между половете;
- умеят да търсят и намират помощ, когато има нужда от нея;
- демонстрират основни хигиенни навици;
- проявяват елементарни умения за спазване на здравословен дневен режим;
- разбират значението на хигиенните навици за здравето;
- познават и описват хигиенни навици за поддържане на здравето на зъбите и устната кухина;
- обясняват значението на храната като източник за порастването и развитието;
- имат представа за полезни и вредни храни;
- спазват здравословен режим на хранене.

6.4.4.Формиране на позитивно отношение към различните културни идентичности, умения и нагласи за конструктивни взаимодействие в мултикултурна среда

Целта в детска градина „Буратино” при формирането на интеркултурното образование е:

- усвояват знания за празници и обичаи, традиционни за различни културни общности у нас;
- разпознават културни различия в игрова, познавателна и приложно-продуктивна дейност;
- сравняват норми на поведение в културно различен битов и празничен контекст;
- преживяват чрез игрова дейност значимостта на традиции, обреди и обичаи, характерни за неговата/нейната културна общност;
- отнасят се толерантно към прояви на културни различия;-

- развиват базови умения за общуване в процеса на игрова дейност в мултикултурна среда;
- уважават и ценят национални символи и ритуали.

Институционалната политика за подкрепа на гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование са насочени към изграждане и поддържане на демократична организационна култура, която насърчава спазването на споделени правила, процедури, традиции и колективни ценности. Неизменна част от институционалните политики за подкрепа са:

1. определянето на ритуали, свързани със:

- откриването и закриването на учебната година;
- официалното раздаване на удостоверението за задължително предучилищно образование;
- награждаване на отличили се деца и учители;
- поддържането на кътове и съхраняването на знамето на детската градина;
- честването на националния празник, на официалните празници, на дните на национални герои и будители и др;
- изпращане на децата, които ще постъпят в първи клас през следващата учебна година;

2. възпитаването в трайни навици за отдаване на почит и израз на националното самосъзнание чрез:

- изслушване на националния химн в тържествени моменти;
- поставяне на националния флаг на фасадата на детската градина.

Прилагане на политика за разширяване познанията за безопасност на движението по пътищата.

В детската градина се провеждат педагогически ситуации по тематична област "Безопасност на движението по пътищата" по образователните направления "Околен свят", "Конструиране и технологии" и Изобразително изкуство съответно за:

първа възрастова група - 6;

втора възрастова група - 6;

трета възрастова група - 8;

четвърта възрастова група - 8

6.5. Механизъм по съвместна работа с институциите по обхващане и включване в системата на предучилищното образование на деца в задължителна предучилищна възраст

Механизмът се прилага по отношение на децата, които не са обхванати в образователната система, за които има риск от отпадане от детска градина или са напуснали преждевременно образователната система.

1. Взаимодействие с родителите:

- Създаване на условия за успешно включване на всяко дете, като се осигуряват условия за качествени грижи, за ранна социализация и за придобиване на познавателни и социално- емоционални умения и нагласи за учене през целия живот;
- своевременно установяване на причините и прилагане на мерки за предотвратяване отсъствието на децата ;
- обмен на информация и контрол по издадените здравни бележки за извиняване на отсъствия по уважителни причини на децата;
- своевременно извършване на посещения по домовете на децата в риск от отпадане, за които се установи, че отсъстват от детската градина без уважителни причини с цел записването им в детската градина или преодоляването на риска от отпадане и редовна посещаемост;
- всяко посещение на адрес или друга осъществена от екипа дейност се регистрира в ИСРМ, като се отбелязват и членовете на екипа, участвали в посещението или в изпълнението на мерките, както и постигнатият резултат;
- системно взаимодействие с родителите с цел мотивирането им за осигуряване на трайното присъствие на детето в образователната институция;
- предлагане на мерки за обща и допълнителна подкрепа на децата в риск от отпадане, в съответствие с държавния образователен стандарт за приобщаващо образование;
- проследяване на изпълнението и на резултатите от предприетите мерки за преодоляване отсъствието на децата по неуважителни причини и отразяването им в ИСРМ.

2. Взаимодействие с институции:

- организиране на регулярен обмен на информация между ангажираните институции и координиране на техните съвместни действия за налагане на съответни санкции, чиито деца в задължителна предучилищна възраст не посещават детска градина;

- прилагане на процедурите по предоставяне в натура на отпуснатите семейни и социални помощи в съответствие с индивидуалните потребности на децата, както и подобряване на координацията при налагане на санкции спрямо родителите при неизпълнение на задълженията им по Закона за закрила на детето и Закона за предучилищното и училищното образование;
- приобщаване в образователния процес на деца търсещи или получили международна закрила и мигранти.

3. Присъствие на детската градина в общественото пространство:

- създаване на екип за обхват, който се сформира и актуализира ежегодно;
- екипите за обхват включват представители на регионалните управления на образованието, на съответната община, на съответната дирекция "Социално подпомагане" и на съответната областна дирекция/районно управление на Министерството на вътрешните работи;
- числеността на участниците в екипа за обхват се определя от директора на образователната институция;
- детската градина отговаря за записването в образователната система на децата, живеещи в определения им район на обхват;
- за предотвратяване на отпадането от образователната система на деца в задължителна предучилищна възраст, които отсъстват по неуважителни причини от детската градина, директора на детската градина организира участниците в екипа за обхват;
- Директорът на детската градина възлагат на педагогически специалисти включването в екипите за обхват и осигурява участието на включените лица.

6.6. Предоставяне на равни възможности за обучение и възпитание

6.6.1. Създаване и поддържане на благоприятна среда за обучение и развитие, според потребностите на детето

Равни възможности за децата се определя като признаване на тяхната равнопоставеност и създаване на физическа и емоционална среда за достъп и участие във всички дейности на детската градина.

Целите за поддържане на благоприятна среда за обучение и развитие, според потребностите на детето в детската градина са насочени към създаване на образователна среда за разгръщане потенциала за личностно развитие и успешна социализация на всяко дете и гарантиране на равен достъп до качествено образование, в т.ч. и на децата от уязвими групи.

Задачите, които си поставя детската градина, са:

- Да се проучат и оценят условията, свързани с възможностите на децата и техните семейства за пълноценно развитие и участие в живота на детската градина;

- Да се организира и координира дейността по предоставяне на равни възможности за всички деца и приобщаване на тези от уязвимите групи.
- Да се осигури адекватна подкрепа, както и да се осъществява ранна превенция на обучителни затруднения.
- Провеждане на образователна политика, основана на равнопоставеност и в съответствие с индивидуалните потребности на всяко дете;
- Извършване на ранно оценяване на потребностите от подкрепа за личностно развитие на децата от 3 години до 3 години и 6 месеца или при постъпване за първи път в детската градина;
- Извършвани процедури по оценяване на деца с обучителни затруднения и проблеми в поведението;
- Работа по Национални програми и проекти.

6.7. Приобщаване на децата:

Приобщаването се осъществява при изключване на всякакъв вид дискриминация и се основава на осъзнаване, приемане и подкрепа на индивидуалността на всяко дете.

6.7.1. Създаване на среда за осъществяване на привлекателен и мотивиращ процес на образование, възпитание и социализация

- Спазване на етичния кодекс на детската градина, който включва всички участници в предучилищното образование
- Спазване на правилата за поведение, изработени във групата.
- Подпомагане на учителите от помощник- възпитателя при обучението, възпитанието и социализацията на деца със затруднения в обучението или самообслужването.
- Оказване на съдействие на учителите от страна на родителите. Приобщаване на родителите чрез включването им в дейности на ниво детска градина.
- Насочване на детето и неговите родители към програми и услуги в общността.

6.7.2.Подкрепа на личностното развитие на децата – предоставяне на равни възможности и приобщаване на децата

На децата в ДГ „Буратино“ се осигурява обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие, която осигурява подходяща физическа, психологическа и социална среда за развитие на способностите и уменията им. Подкрепата за личностно развитие се прилага в съответствие с индивидуалните образователни потребности на всяко дете.

6.8. Противодействие на тормоза и насилието:

6.8.1. Превенция на агресията и негативните прояви сред децата

Политиката за превенция и интервенция на насилието и тормоза се основава на споделени ценности, норми, правила и традиции за участие и взаимодействие на директора, педагогическия и непедагогическия персонал, родителите. Основните цели за превенция и интервенция на насилието са:

- Да се създаде подкрепяща и сигурна образователна среда в детската градина;
- Да се възпитава уважение и толерантност към различията;
- Да развият етика на взаимоотношенията, кое поведение е приемливо и кое не, как да се реагира на неприемливо поведение.
- Системни усилия за възпитаване у децата на социални умения и нагласи, които не допускат насилие във взаимоотношенията, допринасящи за насилието.
- Привличане на родителите като активен партньор на педагогическите специалисти, социални работници за превенция и справяне с агресията и насилието в детската градина
- Превенцията поставя приоритет върху дейности на равнище група, като създаване на правила на отношения в групата.

Интервенциите включват отговора на институцията при възникнали ситуации на насилие и тормоз. Това са последователни действия и мерки, които целят спиране и разрешаване на възникнала вече ситуация на насилие, тормоз и се реализират като отчитат индивидуалните потребности на всяко дете, въввлечено пряко или косвено в ситуацията.

6.8.2. Сътрудничество и взаимодействие с родителите:

Родителите се привличат като партньори в дейностите по превенция и интервенция. Партньорството с родителите за съдействие по превенция на насилието се осъществява чрез:

- родителска среща, в която учителите запознават родителите с основните моменти в механизма .
- Представяне на професиите на родители, с цел запознаване с тях. Родителското съдействие може да има различни измерения, като: от родители – специалисти от областта на помагащите професии (психолози, социални работници, медиатори, лекари) или други.
- Желание на родителите да бъдат посредници между детската градина и други организации и институции, когато това се налага.

- Изпълнение на инициативи за повишаване на толерантността, за намаляване на агресията.

6.9. Превенция на риск от ранно отпадане от системата на предучилищното образование:

6.9.1. Създаване и поддържане на благоприятна среда за обучение и развитие чрез:

- Осигуряване на институционална подкрепяща среда спрямо деца в риск от отпадане чрез системно наблюдение и предприемане на коригиращи действия.
- Изграждане на нагласи за учене през целия живот.
- Мерки за повишаване на образователните резултати като предпоставка за предотвратяване на преждевременното напускане на детската градина.

Административните мерки и работа с институциите за превенция на отпадането са:

- отразяване на движението на децата;
- контрол на отсъствията на децата;
- подаване на информация за деца, допуснали повече от 3 дни отсъствия по неуважителни причини;
- установяване на контакт с родителите по местоживеене и обсъждане на мерки и действия за обхват, включване и превенция на отпадането;
- безвъзмездно използване на одобрени познавателни книжки и учебни помагала.

Възпитателни мерки за превенция на отпадането са:

1. Работа с децата:

- а) ранно оценяване на потребностите от подкрепа за личностно развитие на децата, както и на тези с обучителни затруднения;
- б) предприемане на индивидуални мерки и дейности за превенция на ранното отпадане на ниво детска градина;
- в) създаване на условия за индивидуални изяви на децата и мотивирането им за включване в дейности по интереси;
- г) организиране на педагогическото взаимодействие в основни и допълнителни форми предимно под формата на игра и пренос на знания;
- д) анализиране на резултатите от образователния процес по отделните образователни направления спрямо очакваните резултати и стандарти.

е) установяване на диалог детска градина – институции, имащи отношение към проблема и провеждане на съвместни инициативи с отдел „Закрила на детето“ и др.

2. Работа с родителите:

а) запознаване на родителите с нормативните актове и вътрешноинституционални документи (правилници, правила, програми и др.), засягащи техните задължения и отговорности, както и дейности по превенция на ранното отпадане;

б) прилагане на нови подходи в работата с родителите – алтернативни родителски срещи, активно включване в общи дейности, родителите-партньори на детската градина;

в) дейности сред родителите с информационен и практически характер за привличането им към живота в детската група и градина

г) индивидуална работа с родители на застрашени от отпадане деца.

V. ДЕЙНОСТИ НА ДЕТСКАТА ГРАДИНА ЗА РЕАЛИЗИРАНЕ НА МИСИЯТА И ДОСТИГАНЕ НА СТРАТЕГИЧЕСКИТЕ ЦЕЛИ

Стратегическа цел	Дейност	Резултат	Финансиране
<i>Качество на образованието и мерки за неговото повишаване</i>			
1.Планиране, организация и контрол на дейността на детската градина	1. Ефективен контрол на дейностите 2. Прозрачност в управлението 3. Делегиране на правомощия 4. Изпълнение на решенията на педагогическия съвет 5. Установяване на партньорски отношения с общественния съвет 6. Планиране на дейностите на ДГ. 7.Прилагане на иновативни методи и подходящи средства и м-ли/в т.	1.Подобряване на цялостната дейност на детската градина. 2.Повишено качество ефективност и ефикасност на образователната дейност 3.Качество на педагогическото взаимодействие - организация на педагогическата ситуация; 4.Качество на педагогическото взаимодействие за подкрепа на личностно развитие	Бюджет – детска градина

	ч. учебни помагала, познавателни книжки и дидактични материали и др. източници на информация. 8. Осигуреност на учене чрез игра, съобразена с възрастовите особености и гарантираща цялостно развитие на детето. 9. Водене и съхранение на документацията, съгласно изискванията.	на децата; 5.Кадрова осигуреност(професионална ангажираност и професионална квалификация	
2.Осъществяване на привлекателен и мотивиращ процес на образование, възпитание и социализация	1.Прилагане на ПП „Утринна приказка“ 2.Пълноценно използване на наличната база 3.Организиране на празници и развлечения на теми от Празничният календар на ДГ съвместно с родители. 4.Изработване на нагледни материали и украси съвместно от учители и деца Включване впроектни дейности с цел социално-личностно развитие на децата и формиране култура на поведение и взаимоотношение между децата	Създаване на положителни емоции и удовлетвореност у децата	Бюджет – детска градина

3.Административна дейност и обслужване	1.Състояние и водене на ЗУД съгласно изискванията 2.Квалификация на административните служители 3.Оценка на родителите за административното обслужване	1.Заповед за водене и съхраняване на ЗД 2.Разработени и утвърдени вътрешни правила за документооборот.	Бюджет – детска градина
4.Квалификационна дейност	1.Ефективно изразходване на средствата за квалификация 2.Създаване на вътрешна система за наставничество 3.Квалификация на учителите за работа с интерактивна техника и образователен софтуер, и генериране на електронни ресурси 4.Обучение на педагогическите специалисти за действие при криза и оказване на долекарска помощ 5. Обучение на учители за разпознаване на проявите и превенция на агресивното поведение	1.Осигурени по 16 академични часа годишно вътрешно-институционална квалификация за педагогическите специалисти 2.Повишаване квалификацията на учителя. 3..Обучени педагогически специалисти с присъдени квалификационни кредити през периода на самооценяване	Бюджет – детска градина
<i>Патриотично възпитание, формиране на национално самосъзнание и общочовешки ценности на децата</i>			

1. Възпитание в патриотизъм и национално самосъзнание	1. Утвърждаване на символи, ритуали и традиции.	1. Утвърждаване на символи, ритуали и традиции. 2. Възпитаване на децата в национални ценности	Бюджет-детска градина Участие в програми и проекти
Осигуряване на условия за физическа активност и участие в спортни дейности			
1. Създаване и поддържане на благоприятна среда за осигуряване на условия за физическа активност и участие в спортни дейности. 2. Обновяване и обогатяване на материалната база.	1. Създаване и развитие на партньорство и сътрудничество със заинтересовани институции и организации, осъществяващи възпитателна работа в областта на здравето и спорта 2. Закупуване на спортни уреди за физкултурния салон и за игра на двора	1. Повишена двигателна активност, подобрена моториката. Усвоени спортни знания, умения и отношения 2. Подобрен психически комфорт и самочувствие на децата 3. Проведени състезателни спортни дейности	Бюджет-детска градина Участие в програми и проекти
Гражданско, здравно, екологично интеркултурно образование			
1. Формиране на гражданско съзнание и граждански добродетели 2. Формиране на екологична култура, екологично съзнание и екологично поведение 3. Здравно образование и навици за здравословен начин на живот. 4. Формиране на позитивно отношение към различните културни идентичности, умения и нагласи за конструктивно	1. Непрекъснато обновяване на учебно-методическите средства. 2. Възпитание в патриотизъм и национално самосъзнание. 3. Създаване на навици за здравословен начин на живот. 4. Непрекъснатата информация и обучение за тенденциите за балансираното хранене и здравословен начин на живот 5. Спазване на пропускателен режим	1. Утвърдени отличителни символи на детската градина. 2. Утвърдени специфични за детската градина ритуали и традиции. 3. Реализирани вътрешни проекти и дейности с децата за здравословен начин на живот. 4. Разходки и игра на децата сред природата. 5. Проведени зимни и/или летни разходки с децата.	Бюджет – детска градина. Участие в проекти.

взаимодействие в мултикултурна среда.	6.Създаване на безопасна физическа среда, гарантираща живота и здравето на децата. 7.Опознаване и зачитане културните традиции на другите чрез съвместни чествания, участие в празници	6.Действащи процедури за закаляване на децата.	
Механизъм по съвместна работа с институциите по обхващане и включване в системата на предучилищното образование на деца в задължителна предучилищна възраст			
1.Сътрудничество с родителите. 2.Взаимодействие с институциите 3.Присъствие на ДГ в общественото пространство	1. Създаване на партньорство с външни организации Дирекция,„Социално подпомагане”, община и др. 2.Активна и отговорна работа по Механизма за обхват. 3.Периодично проучване мнението и очакванията на родителите за дейността на ДГ. 4.Търсене на подходящи начини и средства за активна комуникация и реклама на ДГ–чрез поддържане на сайта на ДГ.	1. Популяризиране дейността на ДГ. 2.Повишаване компетенциите на директора и екипа. 3. Намаляване броя необхванати деца.	Бюджет – детска градина. Участие в проекти
Предоставяне на равни възможности за обучение и/или възпитание			

1.Създаване и поддържане на благоприятна среда за обучение и развитие, според потребностите на детето	1.Ефективен контрол на отсъствия на децата 2.Осигуряване на подкрепа за деца в риск	1.Осигурен прием. 2.Участие на деца в културни прояви, осигурено от детската градина	Бюджет-детска градина
---	--	---	-----------------------

.	3.Обучение на учители за разпознаване на проявите и превенция на агресивното поведение 4.Осигуряване на обща подкрепа за деца с обучителни затруднения 5.Осигуряване на допълнителна подкрепа за деца със СОП 6.Подкрепа за деца с изяви дарби 7.Създаване на партньорство с външни организации – Дирекция „Социално подпомагане”, община Павликени, настоятелство и др.	3.Награди и отличия на деца от конкурси и състезания извън детската градина	Участие в програми и проекти
---	--	---	------------------------------

Приобщаване на децата

1Създаване на приобщаваща среда за осъществяване на привлекателен и мотивиращ процес на образование, възпитание и социализация.	1.Ранно оценяване на потребностите и превенция на обучителните затруднения. 2. Осигуряване на обща подкрепа за деца с обучителни	1. Създадена информационна среда за родителите 2. Общуване на учителите с родителите за информиране за индивидуалния	Бюджет-детска градина
---	---	---	-----------------------

2.Подкрепа за личностно развитие на децата –предоставяне на равни възможности и приобщаване на децата.	затруднения 3. Допълнително обучение по образователни направления 4. Използване различни форми на взаимодействие и обратна връзка с родителите- срещи, отворени врати, родител-учител за 1 ден, дискусии, помощници в разходки и др.	напредък на децата.	
3. Материално-техническа база	1. Съответствие на образователното пространство в детската градина с актуалните нормативни изисквания за здравословна среда, безопасност и обучение	1.Среда, гарантираща живота и здравето на децата	Бюджет-детска градина Участие в програми и проекти
Противодействие на тормоза и насилието			
1.Създаване и поддържане на благоприятна среда за превенция на негативните прояви сред децата и противодействие на тормоза и насилието. 2.Ефективно сътрудничество и взаимодействие с родителите за преодоляване на негативните нагласи относно	1.Осъществяване на Съвместни дейности и сътрудничество с родителите по въпросите за превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение на децата. 2.Изготвяне съвместно с децата на правила за поведението им. 3.Спазване на Етичния кодекс на	1.Прилагане на мерки и подходи, гарантиращи изслушване на детето, осъзнаване на причините за проблемното му поведение и предоставяне на възможност за усвояване на добри поведенчески модели спрямо себе си и останалите.	Бюджет-детска градина Участие в програми и проекти

но целите и важността на образованието	институцията. 4.Контрол на поведението, с цел недопускане на тормоз и насилие. 5.Повишаване квалификацията на учителите за работа с деца в риск. 6.Засилване на връзката между учителя и детето и връзката учител - родител, основаваща се на взаимно доверие и уважение	2.Участие на детето с проблемно поведение в дейности в полза на групата и детската градина.	
--	--	---	--

Превенция на риск от ранно отпадане от системата на предучилищното образование

1.Създаване и поддържане на благоприятна среда за обучение и развитие	1.Подобряване капацитета на педагогическите екипи за идентифициране на причините за ранното отпадане на децата. 2.Активно взаимодействие между родители, деца и педагогически специалисти. 3. Развиване на междуинституционални инициативи и системен обмен на добри практики за превенция на преждевременното напускане на ДГ. 4. Развиване на дейности в детската	1. Осигуряване на позитивна образователна среда-добър психоклимат, атмосфера на добронамерени взаимоотношения. 2. Осигуряване на достъп до образование и повишаване качеството на образованието за деца от уязвими етнически общности. 3. Намаляване на риска от преждевременно напускане на детска градина преди възникването на проблемите.	Бюджет – детска градина. Участие в проекти
---	---	--	---

	градина за подкрепана личностното развитие		
2. Взаимодействия с родители, институции и структури, работещив областта на образованието и младежта	1. Форми на взаимодействие и обратна връзка с родителите, които се прилагат в ДГ. 2. Взаимодействие с културни и държавни институции	1. Създадена информационна среда за родителите 2. Общуване на учителите с родителите за информиране за индивидуалния напредък на децата	Бюджет – детска градина. Участие в проекти

VI. Индикатори за изпълнение на поставените цели за постигане на желаната визия и изпълнението на мисията на детската градина

Нивото на изпълнение на показателите се установява по индикатори, чрез утвърдения инструментариум и източници на информация, както следва:

ОБЛАСТ „ОБРАЗОВАТЕЛЕН ПРОЦЕС“	
Критерии	Индикатори
1. Ефективност на взаимодействието в процеса на обучение	Планиране на ситуация. Дефиниране на ясни образователни цели, планиране на дейности, свързани с обучението, както и използването на иновативни методи за преподаване и оценяване на резултатите на децата.
	Организиране и провеждане на педагогическата ситуация.
	Ефективно управление на групата. Формиране на умения за учене.
2. Прилагане на компетентностния подход при възпитанието и социализацията на децата	Развиване на умения за учене у децата.
	Развиване на умения за екипна работа у децата и сътрудничество с останалите.
	Формиране на способност за самооценка,

	самокритичност и самоусъвършенстване у децата.
	Формиране и развиване на умения, свързани със спорта и здравето и придобиване на компетентности за прилагане принципите на устойчиво развитие.
3. Обучение за придобиване на творческа и културна компетентност	Придобиване и развиване на умения за културна идентичност. Участие на децата в културни прояви, осигурени от детската градина и/или извън нея.
	Придобиване и развиване на умения за изразяване чрез творчество. Участие на децата в конкурси и състезания.
4. Прилагане на компетентностния подход за осигуряване на подкрепа за личностно развитие на децата	Проследяване на индивидуалното развитие и постигнатите резултати на всяко дете
	Осигуряване на обща подкрепа за личностно развитие на децата с обучителни трудности.
	Осигуряване на допълнителна подкрепа за личностно развитие на деца в риск, с хронични заболявания, със специални образователни потребности и с изяви дарби.
	Партньорство между всички участници в образователния процес за осигуряване на подкрепа за личностно развитие на децата.
5. Оценяване напредъка на детето	Прилагане на нови педагогически методи.
	Прогрес на децата.
	Прогрес на децата от уязвими групи.
ОБЛАСТ „УПРАВЛЕНИЕ“	
Критерии	Индикатори
1. Стратегическо управление и лидерство	Осъществяване на стратегическо и оперативно планиране.
	Ефективна комуникация и взаимодействие в детската градина, свързана с реализирането на стратегията.

	Анализ на резултатите от стратегическото управление и набелязване на мерки за подобряване на качеството и ефективността на работата.
	Лидерство в детската градина. Създадени доверие, сътрудничество и условия за ръководни умения и лидерски компетентности при педагогическите специалисти.
2. Оперативно управление	Организационни структури за изпълнение на стратегията в детската градина, сформирание на екипи.
	Разработване на планове, програми и други документи на детската градина. Изпълнение на оперативни планове.
3. Управление на човешките ресурси	Ефективно планиране и управление на човешките ресурси в детската градина.
	Ефективна квалификационна дейност. Прилагане на придобити компетентности от квалификационната дейност.
	Оценяване на постигнатите допълнителни резултати от труда на персонала.
	Атестиране на педагогическите специалисти.
4. Управление на финансовите ресурси	Планиране и реализиране на средства за подобряване на физическата среда, дейностите за занимания по интереси и други.
	Съгласуване с обществения съвет разпределение на средствата от установеното към края на предходната година превизиране на постъпленията над плащанията по бюджета на детската градина.
	Планирани и реализирани средства по осигуряване подпомагане на равния достъп и подкрепа за личностно развитие.
	Законосъобразното, целесъобразно, ефективно и прозрачно разходване на бюджетните средства. Представяне на тримесечни отчети пред общото събрание на работниците и служителите и обществения съвет.

5. Управление на информационните ресурси	Осигурени и прилагани информационни ресурси в административната дейност (електронен дневник, администриране, образци на документи и др.).
	Активност на директора при установяване на партньорства (сътрудничество и взаимодействие с настоятелството, обществен съвет, родителите, местна администрация и социалните партньори) за постигане целите на стратегията.
6. Управление на партньорствата за развитие на детската градина	Съвместни дейности с други организации и институции с цел повишаване качеството на образование.
	Съвместни дейности с други организации и институции с цел повишаване качеството на образование.
ОБЛАСТ „ИНСТИТУЦИОНАЛНА СРЕДА“	
Критерии	Индикатори
1. Управление и развитие на физическата среда	Осигуряване на безопасна и здравословна физическа среда (пропускателен режим и видеонаблюдение, безопасни и здравословни зони за отдих, хранене, дворните пространства и др.)
	Изграждане и функциониране на обновена, модернизирана, ергономична и функционална физическа среда.
	Осигуряване на достъпна и подкрепяща физическа среда за всички деца
	Осигуряване на ресурси за приложение на ИКТ в образователния процес (интерактивна дъска, лаптоп и техника за печат и сканиране, интернет достъп в сградата и двора на детската градина).
2. Информационна среда	Осигурена среда и предоставени ресурси за библиотечно-информационно обслужване (обособяване на кът за библиотека, осигурен и достъп до електронни ресурси).
3. Библиотечно-информационна осигуреност и учебни ресурси за осигуряване на образователния процес	Прилагане на библиотечните, информационните и учебните ресурси за повишаване качеството на образование
	Организационно развитие и усъвършенстване.

4. Развитие на организационната култура на детската градина	Изградена позитивна среда и ефективна политика за превенция на тормоза и насилието в детската градина.
	Създаване на ефективна политика за предотвратяване на ранното отпадане на децата от детската градина.
	Извършване на дейности за издигане авторитета на детската градина, обновяване на информацията на интернет страницата на детската градина.
	Наличие на условия за подкрепа и взаимодействие между участниците в образователния процес.
5. Развитие на среда за подкрепа и ефективно взаимодействие между всички участници в образователния процес и с всички заинтересовани страни	Създадени условия за включване на заинтересованите страни в процеса по осигуряване качество на образованието и ефективно взаимодействие с тях.
	Осигуряване на физическо, социално и емоционално благополучие на децата в образователния процес.
6. Удовлетвореност на участниците в образователния процес	Създадени условия за професионално усъвършенстване и кариерно развитие на децата.
	Създадени подходящи условия на труд и успешна личностна и професионална реализация на педагогическите специалисти в детската градина.
РЕЗУЛТАТИ ОТ ПОСТИГАНЕ НА МИСИЯТА	
Критерии	Индикатори
1. Нравствен потенциал	Добре се ориентира в правилата за културно поведение.
	Не се притеснява да общува
	Проявява чувство за собствено достойнство и самоуважение.
	Познава национални традиции и ценности.
	Може да се самоконтролира според възрастта си.
	Проявява стремеж към самостоятелност
	Притежава умение да оценява своите постъпки и тези на другите от позицията на общоприетите ценности.
2. Познавателен потенциал:	Проявява активен интерес към хората предметите.

	Проявява любознателност.
	Настойчив в търсенето на отговори на зададени въпроси.
	Учи се да учи.
3. Физически потенциал	Устойчив интерес към ситуациите по физическа култура.
	Точно изпълнение на движенията.
	Владее навици за здравословен живот и безопасност.
	Има формирани основни хигиенни навици.
4. Комуникативен потенциал	Умее да използва способите за мирно разрешаване на конфликти.
	Изявява готовност за сътрудничество.
5. Творчески потенциал	Проявява творчество в различни видове дейност: игра, изобразителна дейност, речева и музикална дейност.
	Формирани са основите на художествените способности.
	Притежава развито въображение

VII. РЕСУРСИ ЗА ОСЪЩЕСТВЯВАНЕ НА СТРАТЕГИЯТА

ЧОВЕШКИ РЕСУРСИ

Налични

- педагогически специалисти
- непедagogически персонал

Възможни

- родители, Обществен съвет
- собствен труд на служителите

МАТЕРИАЛНИ РЕСУРСИ

Налични

- сграден фонд,
- просторно дворно пространство
- кътове по интереси и др.

Възможни

- Библиотека за родители
- библиотека за децата

НЕМАТЕРИАЛНИ РЕСУРСИ

Налични

- добро име, добър имидж на ДГ,

ФИНАНСОВИ РЕСУРСИ

Налични – делегиран бюджет

Възможни – дарения, спонсорство от ДПУ, участие в проекти с външно финансиране, привличане на благотворителни

- контакти с НПО,
- взаимодействие с институциите

Възможни

- посещения за обмяна на добър опит

Възможни

- дарения,
- участие в проекти с външно финансиране,
- реализиране на благотворителни кампании

VIII. МОНИТОРИНГ

- Навременно изпълнение на корективни действия.
- Изпълнението на всяка дейност да се конкретизира в съответни задачи.
- Субектът на мониторинг се определя от кръга на отговорните за изпълнението ѝ лица.

СРЕДСТВА ЗА ЕЖЕГОДЕН МОНИТОРИНГ

- Отчет за изпълнение на годишните планове и разработване на новите планове за следващата учебна година;
- Анализ на резултатите от изпълнението на стратегията.
- Изпълнение на бюджетните планове за всяка календарна година;
- Анкетиране.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Стратегията за развитието на детската градина се актуализира в следните случаи:

1. В края на двегодишния период от приемането ѝ и след приключване на визирания 5-годишен период;
2. Началото на всяка учебна година, след анализ на постигнатото до момента и диференциране на възникнали затруднения и нововъведения в образователната система.
3. При настъпили промени в организацията на дейността на детската градина.
4. При промяна на нормативната база в образованието, отнасящи се до предучилищното образование.

Стратегическите цели и приоритети се конкретизират и детайлизират всяка година чрез Годишен план за дейността на детската градина, с посочени конкретни отговорници и срокове за изпълнение. Задачите за постигане на стратегическите и специфичните за институцията цели се планират в стратегията по години, като резултатите се отчита в края на всяка учебна година.

Анализите за изпълнението на стратегията се приемат с решение на педагогическия съвет.

Приложения:

1. Програмна система на детската градина
2. План за действие и финансиране

Изготвил: Пенка Белоева
директор на ДГ „Буратино“

Съгласувал: ОС

ЗАПОЗНАТИ С ТЕКСТА НА СТРАТЕГИЯТА:

1. Аксения Асенова - учител -.....
2. Катя Дончева - домакин -.....
3. Поля Йорданова – готвач -.....